

«Το Ισλαμιστικό Κίνημα στις Φιλιππίνες: Υπάρχουσες Προκλήσεις και Προοπτικές Ειρήνευσης»

Υποψήφιος Διδάκτορας: Μιχαήλ-Εμμανουήλ Δημάκας*

Εισαγωγή

Το ισλαμιστικό κίνημα των Φιλιππίνων περιορίζεται στις κοινωνικοοικονομικά περιθωριοποιημένες περιοχές του νότου, όπου κατοικούν τα $\frac{2}{3}$ των μουσουλμάνων και αποσκοπεί, εάν όχι στην ανεξαρτησία, τουλάχιστον σε μια ευρεία αυτονομία της περιοχής. Οι κάτοικοι των Φιλιππίνων που ασπάζονται τη μουσουλμανική θρησκεία αποτελούν μόλις το 5% του συνολικού πληθυσμού που είναι κατ' εξοχήν καθολικός. Πρωταγωνιστικό ρόλο στην ένοπλη μουσουλμανική εξέγερση είχαν ουσιαστικά δύο οργανώσεις, το Μέτωπο Εθνικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MNLF) και το Μέτωπο Ισλαμικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MILF), οι οποίες στην παρούσα φάση βρίσκονται σε ανοικτές ειρηνευτικές διαδικασίες με την κυβέρνηση των Φιλιππίνων.

Παράλληλα, τη δεκαετία του '90, δημιουργείται τροφοδοτούμενη από δυσσαρεστημένα μέλη του MILF, η οργάνωση Abu Sayyaf και πιο πρόσφατα το Ισλαμικό Κίνημα Ελευθερίας των Bangsamoro (BIFM). Η Abu Sayyaf έχει στενούς δεσμούς με άλλες τρομοκρατικές οργανώσεις, όπως η Jemaah Islamiyah, η οποία έχει ως βάση την Ινδονησία και συνδέεται με την Al-Qaeda και το Κίνημα Rajah Sulaiman, που στελεχώθηκε κυρίως από χριστιανούς που μετεστράφησαν στο Σουνιτικό Ισλάμ.

Προκειμένου να εξεταστεί η προέλευση και τα χαρακτηριστικά των ένοπλων ισλαμιστικών αυτών οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στο νότιο τμήμα των Φιλιππίνων, πρέπει πρώτα να οριστεί η διαφορά μεταξύ κάποιων όρων που θα αναφερθούν στην παρούσα έρευνα: του **Ισλάμ**, το οποίο αποτελεί μια θρησκεία, του

* MSc: «Διεθνείς Σχέσεις και Στρατηγικές Σπουδές».

Ισλαμισμού, που είναι μια ιδεολογία με ξεκάθαρη πολιτική στόχευση, και του *Ισλαμικού Φονταμενταλισμού*, που είναι ένα θρησκευτικό και πολιτικό κίνημα που βασίζεται στην κυριολεκτική ερμηνεία των κειμένων που θεωρούνται θεμελιώδη από το Ισλάμ. Ο ισλαμικός φονταμενταλισμός προσθέτει σε πολλές περιπτώσεις, μια βίαιη τζιχαντιστική συνιστώσα στην προσπάθεια υπεράσπισης της ισλαμικής παράδοσης, αλλά και για την επέκταση της ισλαμικής κυριαρχίας.

Εικόνα 1: Χάρτης των Φιλιππίνων

Πηγή: <https://www.mapsland.com/asia/philippines/detailed-regions-map-of-philippines>.

Η Εμφάνιση του Ισλάμ στις Φιλιππίνες

Η παρουσία Αράβων και Μαλαισιανών εμπόρων στις Φιλιππίνες κατά τον 14^ο και τον 15^ο αιώνα, σηματοδότησε και την εμφάνιση του Ισλάμ στο αρχιπέλαγος. Καθοριστικό ρόλο στη διάδοση του Ισλάμ, διαδραμάτισαν και οι δύο μεγάλες ινδονησιακές αυτοκρατορίες, των Srivijaya της Σουμάτρας και των Majaharita της Ιάβας, οι οποίες επέβαλαν κατά διαστήματα την εξουσία τους στις Φιλιππίνες, ενώ σημαντική εξουσία σε αυτές ασκούσε και το ισλαμικό κέντρο της Malacca, από όπου και διαδόθηκε ο ισλαμισμός στο αρχιπέλαγος. Από τη στιγμή που το Ισλάμ είχε αρχίσει να αποκτά αρκετά μεγάλο αριθμό πιστών στο νότο των Φιλιππίνων, η χριστιανική θρησκεία δεν μπορούσε να επεκταθεί με τόσο μεγάλη ευκολία, εφόσον η αποστασία από το Ισλάμ ετιμωρείτο με θάνατο. Γι' αυτό το λόγο ο χριστιανισμός¹ εξαπλώθηκε με γοργούς ρυθμούς στο βόρειο τμήμα των Φιλιππίνων, όπου βρήκε πρόσφορο έδαφος².

Η σταδιακή κατάκτηση των νησιών των Φιλιππίνων στα μέσα του 16^{ου} αιώνα από τους Ισπανούς, συνδυάστηκε με την προσπάθεια προσηλυτισμού των ιθαγενών κατοίκων στο ρωμαιοκαθολικισμό³, με το Ισλάμ να περιορίζεται σε λίγες περιοχές των νοτίων νησιών, ιδιαίτερα στο Αρχιπέλαγος Sulu και στη νήσο Mindanao⁴.

Στη Νοτιοανατολική Ασία υπάρχουν περισσότεροι από 240 εκατομμύρια μουσουλμάνοι, οι οποίοι κατοικούν είτε σε χώρες με μουσουλμανική πλειονότητα, όπως η Ινδονησία, είτε σε χώρες όπου οι μουσουλμάνοι αποτελούν μειονότητα, όπως οι Φιλιππίνες, η Σιγκαπούρη και η Μιανμάρ. Κατά κανόνα, οι μουσουλμάνοι που ζουν σε αυτή τη γεωγραφική περιοχή θεωρούνται ως οι πιο ανεκτικοί στον πλανήτη⁵.

1. Το 80,9% των κατοίκων της χώρας ασπάζεται το ρωμαιοκαθολικισμό. Ένα επιπλέον ποσοστό 11,6% είναι χριστιανοί άλλων δογμάτων: ευαγγελιστές, διαμαρτυρόμενοι, αγκλιπαγιοί (ανεξάρτητη σχισματική εκκλησία ρωμαιοκαθολικών, που ιδρύθηκε το 1902 από τον καθολικό ιερέα Gregorio Aglipay), μέλη της Εκκλησίας του Χριστού (Iglesia ni Cristo), κ.ά.. Το 5% ασπάζεται το Ισλάμ και το υπόλοιπο 2,5% ασπάζεται άλλες θρησκείες ή είναι άθεοι. Βλ. "Religious Beliefs in the Philippines", διαθέσιμο στο: www.worldatlas.com/articles/religious-beliefs-in-the-philippines.html.

2. Βλ. Renato Oliveros, "Moro-Christian Coexistence and Conflict in the Philippines", Temple University, Philadelphia, Pennsylvania, 2002.

3. Βλ. S.P. Harish-Joseph Chinyong Liow, "The Philippines", στο Barry Rubin (ed.), *Guide to Islamist Movements*, (Vol.1), (M.E. Sharpe, New York, 2010), σελ.154.

4. Βλ. Εγκυκλοπαίδεια Δομή, Τόμος 30, (Εκδόσεις «Δομή», Α.Ε., Αθήνα, 2005), σελ.29-30.

5. Βλ. Amit Pandya-Ellen Laipson, "Islam and Politics Renewal and Resistance in the Muslim World", Stimson Center, New York, 2009.

Η συντριπτική πλειονότητα αυτών ασπάζεται το σουνιτικό δόγμα και ταυτίζεται με την ισλαμική νομική σχολή σκέψης⁶ των Shafi'i, η οποία άλλωστε είναι και η πλέον δημοφιλής στις Φιλιππίνες. Η εν λόγω σχολή ιδρύθηκε τον 8^ο αιώνα από τον Abu Abdullah al-Shafi'i με σκοπό να ορίσει μια μέθοδο, η οποία θα μείωνε τις διαφορές των ερμηνειών του Κορανίου. Έτσι, βασίστηκε σε τέσσερις πηγές νομολογίας, οι οποίες ήταν οι εξής: i) Το Κοράνι (al-qur'ān)⁷, ii) Η Συναίνεση (ijmā')⁸, iii) Η Αναλογία (qiyās)⁹ και iv) Η Σούννα (sunnah)¹⁰. Ήταν η επίσημη σχολή του Χαλιφάτου των Αββασίδων¹¹, διαδόθηκε από Άραβες ναυτικούς και εμπόρους, και σήμερα έχει αρκετούς οπαδούς στην Ανατολική Αφρική, καθώς και σε χώρες όπως η Μαλαισία, η Ινδονησία, το Βιετνάμ και η Ταϊλάνδη.

6. Οι βασικές νομικές σχολές σκέψης του Σουνιτικού Ισλάμ είναι οι εξής τέσσερις: i) Hanafi, ii) Maliki, iii) Shafi'i, iv) Hanbali. Για περαιτέρω πληροφορίες βλέπε Ανδρέας Ανδριανόπουλος, *Η Οργή Του Ισλάμ Και Οι Φανατικοί Της Τζιχάντ Ποιοι Είναι. Τι Θέλουν. Πώς Το Επιδιώκουν. Υπάρχουν Προοπτικές Να Πετύχουν;*, (Εκδόσεις Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη, 2015), σελ.16-18.

7. Το Κοράνιο ή Κοράνι (Αραβικά: al-qur'ān «απαγγελία», «ανάγνωση»), είναι το ιερό βιβλίο των μουσουλμάνων. Αποτελείται από 114 κεφάλαια ή σούρες που αναφέρονται στη μοναδικότητα του Θεού, στον εξαγνισμό και στον βίο της μουσουλμανικής κοινότητας, τής οποίας αποτελεί θεμέλιο. Είναι η πηγή του ισλαμικού δόγματος και μαζί με το Χαντίθ του Ισλαμικού Νόμου (Σαρία). Βλ. *Πάπυρος Larousse Το Παπυράκι*, (Αθήνα, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, 2003), σελ.888.

8. Ο όρος αυτός (Ελληνικά: συναίνεση) αναφέρεται στη συναίνεση ή τη συμφωνία μεταξύ μουσουλμάνων μελετητών σε βασικά θρησκευτικά ζητήματα.

9. Είναι η διαδικασία κατά την οποία συγκρίνονται οι διδασκαλίες της ισλαμικής παράδοσης (Χαντίθ) με εκείνες του Κορανίου με σκοπό να δημιουργηθεί μια νέα διαταγή.

10. Γραπτή συλλογή που περιλαμβάνει αναφορές σχετικά με το βίο και το έργο του Προφήτη Μωάμεθ.

11. Το τρίτο κατά χρονική σειρά ισλαμικό χαλιφάτο, το οποίο ιδρύθηκε το 750 μ.Χ. από τον Abu al-Abbas Abd Allah. Οι Αββασίδες μετέφεραν το κέντρο της μουσουλμανικής αυτοκρατορίας. Η πρωτεύουσά τους Βαγδάτη έγινε κέντρο λαμπρού πολιτισμού. Η βασιλεία τους τερματίστηκε μετά την άλωση της Βαγδάτης από τις ορδές των Μογγόλων του Hulagu Khan το 1258. Βλ. *Πάπυρος Larousse*, ό.π., σελ.96.

Πίνακας 1: Οι Μουσουλμάνοι στη Νοτιοανατολική Ασία (2010)

Χώρα	Πληθυσμός	Ποσοστό Μουσουλμάνων (%)	Αριθμός Μουσουλμάνων
Μπρουνέι	395,018	67.17	265,334
Καμπότζη	14,750,117	2.10	309,752
Λάος	6,993,239	0.02	1,399
Μαλαισία	26,158,903	60.36	15,789,514
Μυανμάρ	48,514,660	10.00	4,851,466
Φιλιππίνες	99,894,005	5.06	5,054,637
Σιγκαπούρη	4,704,024	14.90	700,900
Ταϊλάνδη	66,310,728	4.56	3,023,769
Ανατολικό Τιμόρ	1,154,550	0.32	3,695
Βιετνάμ	87,817,197	0.08	70,254
Ινδονησία	243,007,006	88.22	214,375,487

Πηγή: [www.researchgate.net/publication/271301623Muslim Population in Asia](http://www.researchgate.net/publication/271301623Muslim_Population_in_Asia).

*Πίνακας 2: Οι Δέκα Πολυπληθέστερες Μουσουλμανικές Επαρχίες στο
Mindanao*

Περιοχή	Επαρχία	Πληθυσμός	Ποσόστωση (%) επί του πληθυσμού του Mindanao
ARMM*	Lanao del Sur	978,573	4.05
ARMM	Maguindanao	974,192	4.03
R12**	Sulu	816,273	3.38
ARMM	North Cotabato	405,686	1.68
ARMM	Tawi-Tawi	377,585	1.56
R12	Basilan	305,021	1.26
R10***	Lanao del Norte	298,909	1.24
R9****	Sultan Kudarat	239,537	0.99
R9	Zamboanga Sibugay	96,643	0.40
R9	Zamboanga del Norte	66,784	0.28

Πηγή: Factsheet on Islam in Mindanao based on 2015 POPCEN, Philippines Statistics Authority.

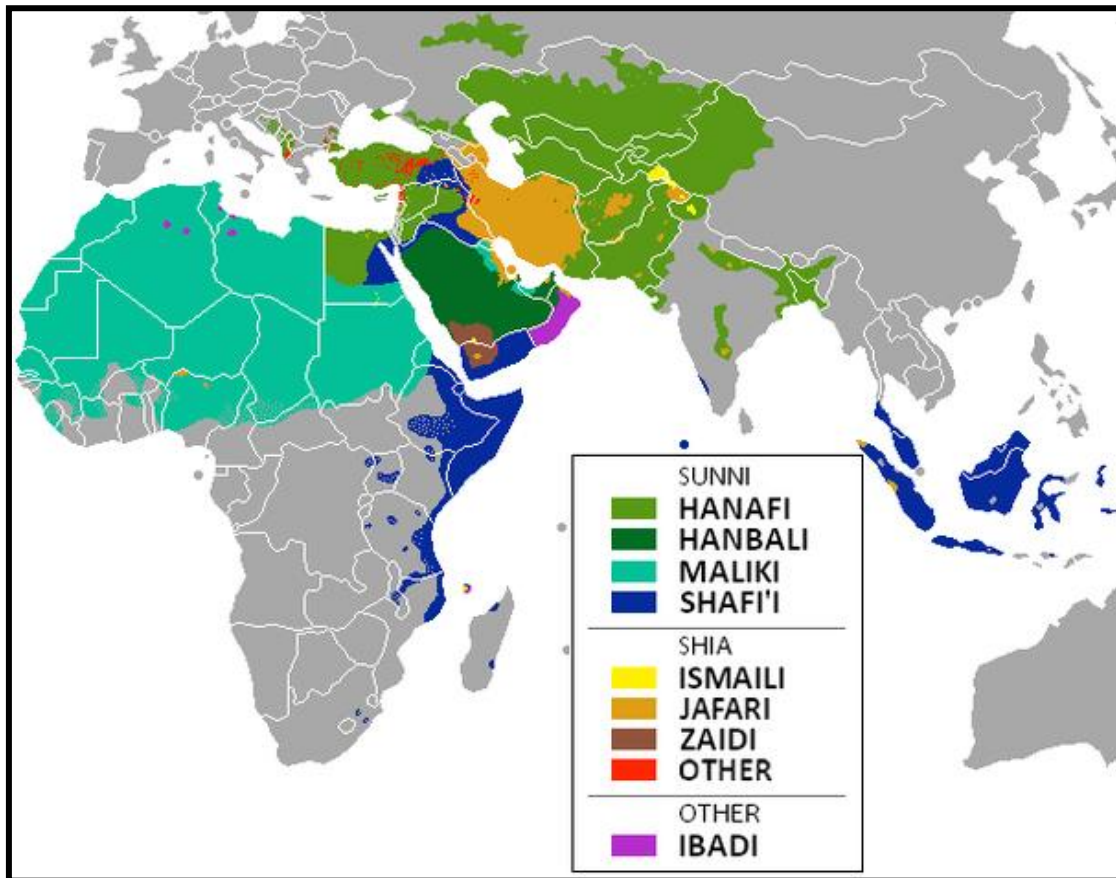
* Αυτόνομη Μουσουλμανική Περιοχή στο Mindanao. Εφεξής ARMM (Autonomous Region in Muslim Mindanao).

** Περιοχή 12 (Region 12).

*** Περιοχή 10 (Region 10).

**** Περιοχή 9 (Region 9).

Εικόνα 2: Χάρτης των Κυριότερων Ισλαμικών Δογμάτων

Πηγή: www.quora.com.

Ο Ισλαμισμός στις Φιλιππίνες

Ο ισλαμισμός, γνωστός επίσης και ως Πολιτικό Ισλάμ¹² είναι μια ιδεολογία που βασίζεται στην προώθηση του Ισλάμ για πολιτικούς σκοπούς. Έτσι, όλοι οι μουσουλμάνοι δεν ασπάζονται την ισλαμιστική ιδεολογία με τον ίδιο τρόπο. Στις Φιλιππίνες βρίσκουμε μικρή ανάπτυξη του Ισλάμ που να διοχετεύεται σε συμπαγή πολιτικά κόμματα. Το πολιτικό τοπίο κυριαρχείται από δεκάδες ομάδες που αλλάζουν ανάλογα με τις κυβερνήσεις και τις συμμαχίες. Τα σημαντικότερα κόμματα είναι κατά κύριο λόγο συντηρητικά, εθνικιστικά και χριστιανο-μουσουλμανικά¹³ φιλελεύθερα, αλλά δεν υφίσταται κανένα απολύτως ισλαμικό κόμμα με τα χαρακτηριστικά της αιγυπτιακής Μουσουλμανικής Αδελφότητας¹⁴ ή μετριοπαθές όπως κάποιο από τα κόμματα του τουρκικού κοινοβουλίου. Η απουσία ισχυρής ισλαμικής εκπροσώπησης στο κοινοβούλιο των Φιλιππίνων, μπορεί εύκολα να γίνει αντιληπτή, εάν ληφθεί υπ' όψιν ότι οι μουσουλμάνοι αποτελούν μόλις το 5% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Η μικρή ισλαμική πολιτική εκπροσώπηση, είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική ανάπτυξη μουσουλμανικών κινημάτων, τα οποία αγωνίζονται για τα δικαιώματα των μουσουλμάνων, χωρίς ωστόσο να έχουν το χαρακτήρα των ισλαμιστικών φονταμενταλιστικών ομάδων που έχουν ως βασικό χαρακτηριστικό τη βία¹⁵.

12. Πολλές φορές παρατηρείται μια τάση ταύτισης του Πολιτικού Ισλάμ με την ισλαμική θρησκεία. Η σύλληψη του Πολιτικού Ισλάμ, βασίζεται στην πεποίθηση των ισλαμιστών ότι στο Ισλάμ δεν υφίσταται καμία ουσιαστική διάκριση μεταξύ θρησκείας και κοινωνίας, και μέσω του Πολιτικού Ισλάμ παρέχεται μια ιδεολογία, μέσω της οποίας οι πιστοί είναι σε θέση να εκφράζονται και να κινητοποιούνται. Συνεπώς, η ισλαμιστική ιδεολογία πρεσβεύει την παρεμβατικότητα του Ισλάμ σε όλες τις εκφάνσεις του βίου των πιστών, καθώς και σε όλες τις δραστηριότητές τους σε νομικό, πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Βλ. Κωνσταντίνος Χ. Γώγος, *Τουρκικό Πολιτικό Ισλάμ και Ισλαμιστικά Δίκτυα στη Γερμανία*, (Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα, 2011), σελ.47.

13. Όπως π.χ. το χριστιανο-μουσουλμανικό κόμμα Lakas-CMD (Christian Muslim Democrats).

14. Η Μουσουλμανική Αδελφότητα (al-Ikhwān al-Muslimūn) ιδρύθηκε το 1928 στην Ισμαηλία της Αιγύπτου από τον 22χρονο δάσκαλο Hassan al-Banna. Αποτελεί τον ιδεολογικό και θεσμικό πυρήνα του σουνιτικού Ισλάμ στον αραβικό και ισλαμικό κόσμο εν γένει. Κατά το παρελθόν η οργάνωση είχε κηρυχθεί ως απαγορευμένη από το αιγυπτιακό κράτος, ωστόσο ήλεγχε το 1/5 των εδρών του αιγυπτιακού κοινοβουλίου, με βουλευτές οι οποίοι είχαν εκλεγεί ως ανεξάρτητοι. Σημερινός ηγέτης της οργάνωσης είναι ο Mohammed Badie. Βλ. Ιωάννης Παρίσης, *Η Καθ' Ημάς Θάλασσα Γεωστρατηγική Ανάλυση Της Μεσογείου*, (Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη, Αθήνα, 2013), σελ.88.

15. Βλ. Blanca Palacián de Inza, "Terrorismo Islámico en Filipinas", Documento Análisis, 41/2012, IEEE.ES, 26/9/2013.

Πίνακας 3: Ισλαμικά Κόμματα στις Φιλιππίνες

Κόμμα	Εκλογική Περιφέρεια	Έδρα
Κόμμα Ompia (Μεταρρύθμισης)	Περιοχή IX και XII	Marawi City
Κόμμα Μουσουλμανικής Αναμόρφωσης (Muslim Reform Party)	Lanao del Sur και Lanao del Norte	Marawi City
Λαϊκό Συμβουλευτικό Κόμμα (People's Consultative Party [Mushawara])	Lanao del Sur, Lanao del Norte, Maguindanao, Basilan, Sulu, Tawi-Tawi, Zamboanga del Sur	Marawi City
Ummah Party	Lanao del Sur, Lanao del Norte, Marawi City και Iligan City	Marawi City
Ισλαμικό Κόμμα Φιλιππίνων (Islamic Party of the Philippines [IPP])	Νησί Mindanao, Basilan, Sulu και Tawi-Tawi	Sultan Kudarat, Shariff Kabunsuan ¹⁶

Πηγή: Tim Meisburger, *Developing Political Parties in the Bangsamoro an Assessment of Needs and Opportunities*, The Asia Foundation, March 2014.

16. Η επαρχία έχει πάψει να υφίσταται από το 2008.

Η Ισλαμιστική Τρομοκρατία στις Φιλιππίνες

Μεταξύ των βίαιων ισλαμιστικών ομάδων θα πρέπει να διαφοροποιήσουμε τις ομάδες που σήμερα δεν εντάσσονται στους σημαντικότερους διεθνείς καταλόγους των κινήματων που θεωρούνται τρομοκρατικά, από αυτές που ασκούν τρομοκρατία¹⁷. Οι πρώτες βρίσκονται σε συνεχείς ειρηνευτικές διαδικασίες με την κυβέρνηση των Φιλιππίνων, ενώ οι τελευταίες δεν επιδιώκουν κανένα διάλογο με το κράτος. Έτσι, στο πλαίσιο της μουσουλμανικής εξέγερσης μπορούμε να διακρίνουμε πολλά και διαφορετικά προβλήματα τόσο στο πεδίο εφαρμογής της όσο και στη διεθνοποίησή της.

Στον ένοπλο αγώνα τοπικού χαρακτήρα με αποσχιστικές επιδιώξεις συναντάμε ομάδες, όπως το Μέτωπο Εθνικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MNLF), και το Μέτωπο Ισλαμικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MILF), οι οποίες είναι περισσότερο ή λιγότερο επηρεασμένες από τον ισλαμικό ριζοσπαστισμό και έχουν ως στόχο τη δημιουργία μιας αυτόνομης μουσουλμανικής κοινότητας. Ωστόσο, οι τρομοκρατικές οργανώσεις που δημιουργήθηκαν κατά τη δεκαετία του '90, όπως η Abu Sayyaf, η Jemaah Islamiyah και το Κίνημα Rajah Sulaiman, φιλοδοξούν να συνδυάσουν το τοπικό πολιτικό ζήτημα με την ιστορική του σημασία μέσα από τη συνεργασία με την τρομοκρατική οργάνωση Al-Qaeda, η οποία ευαγγελίζεται την παγκόσμια τζιχάντ¹⁸.

17. Υπό την ευρεία έννοιά της, η τρομοκρατία αναφέρεται στις προσπάθειες επίτευξης πολιτικών στόχων μέσα από τη χρήση βίας που αποσκοπούν στη δημιουργία κλίματος φόβου. Συνήθεις μορφές τρομοκρατίας είναι οι δολοφονίες, οι βομβιστικές επιθέσεις, οι απαγωγές και οι αεροπειρατείες. Η τρομοκρατική επίθεση της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, έθεσε στο προσκήνιο την προσπάθεια ορισμού του φαινομένου εκ νέου. Ο όρος «τρομοκρατία» είναι άκρως υποτιμητικός και εν πολλοίς χρησιμοποιείται επιλεκτικά, καθώς αυτός που θεωρείται τρομοκράτης από κάποιους, κατ' άλλους θεωρείται αγωνιστής και επαναστάτης. Πολλές φορές η τρομοκρατία χαρακτηρίζεται ως αντικυβερνητική δράση, ενώ παράλληλα οι κυβερνήσεις μετέρχονται τρομοκρατικές μεθόδους σε βάρος των πολιτών τους, πράγμα το οποίο αποτελεί τη λεγόμενη «κρατική τρομοκρατία». Εν συνόψει, η τρομοκρατία αποτελεί έναν ιδιαίτερα αντιφατικό όρο, ο οποίος επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες. Βλ. Andrew Heywood, *Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτική Στην Παγκόσμια Εποχή*, μτφ.-επιμ. Χρήστος Φραγκονικολόπουλος-Φίλιππος Προέδρου, (Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2013), σελ.478.

18. Ο όρος αποδίδεται λανθασμένα πολλές φορές ως «ερός πόλεμος», μια έννοια που χρονολογείται από την εποχή των Σταυροφοριών. Η ακριβής απόδοση του όρου «τζιχάντ» είναι «αγώνας», και η ορθότερη μετάφρασή του θα ήταν «αγώνας στο όνομα του Θεού». Βλ. Loretta Napoleoni, *Ο Ισλαμιστικός Φοίνικας Το Ισλαμικό Κράτος και Οι Γεωπολιτικές Εξελίξεις Στη Μέση Ανατολή*, μτφ. Σώτη Τριανταφύλλου, (Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2014), σελ.181-182.

Το αυτονομιστικό μουσουλμανικό κίνημα του οποίου ηγήθηκε από την πρώτη στιγμή το MNLF¹⁹, αποτέλεσε ένα κίνημα αντίδρασης στις προσπάθειες περιθωριοποίησης του μουσουλμανικού πληθυσμού των Φιλιππίνων από την κεντρική εξουσία και στις κοινωνικοοικονομικές διακρίσεις που υφίστανται οι επαρχίες του νότου, κυρίως στο Αρχιπέλαγος Sulu και στο νησί Mindanao. Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφέρουμε ότι οι Φιλιππίνες είναι η ενδέκατη πιο φτωχή χώρα της Ασίας και η χώρα με την πιο άνιση κατανομή πλούτου παγκοσμίως.

Οι Κατάλογοι των Τρομοκρατικών Οργανώσεων στις Φιλιππίνες

Όπως ακριβώς δεν υπάρχει ένας κοινώς αποδεκτός ορισμός του τι θεωρείται τρομοκρατία, έτσι δεν υπάρχει και ένας ενιαίος κατάλογος που να καταγράφει όλες τις τρομοκρατικές οργανώσεις. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να ληφθεί υπ' όψιν ότι η συμπερίληψη ή όχι μιας ομάδας στον ορισμό της τρομοκρατίας, και ως εκ τούτου, στον κατάλογο των τρομοκρατικών ομάδων που θα πρέπει να καταπολεμηθούν, συναντά πολλούς πολιτικούς περιορισμούς, οι οποίοι θέτουν σε κίνδυνο, σε ορισμένες περιπτώσεις, την καλή έκβαση των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων ή μπορούν να προκαλέσουν αντιπαραθέσεις μεταξύ των χωρών που εντάσσουν κάποια οργάνωση στον κατάλογο της τρομοκρατίας και αυτών που τις υποστηρίζουν.

Εξετάζοντας τις λίστες των τρομοκρατών και των τρομοκρατικών οργανώσεων που έχουν καταρτίσει ο Ο.Η.Ε., η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι Η.Π.Α., θα διαπιστώσουμε ότι δεν είναι ιδιαίτερα επικαιροποιημένες. Επί παραδείγματι, σε καμία από αυτές δεν συμπεριλαμβάνεται το Ισλαμικό Κίνημα Ελευθερίας των Bangsamoro (BIFM), το οποίο δημιουργήθηκε στα τέλη της περασμένης δεκαετίας. Ωστόσο, βρίσκουμε ομάδες που διασπάστηκαν από τις οργανώσεις Abu Sayyaf και Jemaah Islamiyah, οι οποίες εμφανίζονται στους καταλόγους του Ο.Η.Ε. και στις εκθέσεις της Κ.Ε.Π.Π.Α.²⁰ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από την άλλη οργανώσεις όπως το

19. Οι πρώτες οργανώσεις που ηγήθηκαν του αυτονομιστικού κινήματος των μουσουλμάνων στο Mindanao, ήταν το *Κίνημα Απελευθέρωσης του Mindanao* (MIM-Mindanao Independence Movement) και η *Οργάνωση Απελευθέρωσης των Bangsamoro* (BMLO-Bangsa Moro Liberation Organization), ωστόσο η ύπαρξή τους ήταν βραχύβια.

20. Κοινή Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφαλείας. Θεσπίστηκε το 1992 από τη Συνθήκη του Maastricht και ενισχύθηκε προοδευτικά από τις επακόλουθες συνθήκες και ιδιαίτερα από τη Συνθήκη της Λισαβόνας (2009). Έχει ως βασικό στόχο τη διαφύλαξη της ειρήνης, την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, την προώθηση της συνεργασίας σε διεθνές επίπεδο, καθώς και την προώθηση της

Κίνημα Rajah Sulaiman, εντάχθηκε στον κατάλογο που καταρτίζεται από το Υπουργείο Οικονομικών των Η.Π.Α.²¹, αλλά δεν συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο που καταρτίζεται από το State Department²².

δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Βλ. EUR-Lex Γλωσσάριο Σύνοψης, διαθέσιμο στο: eur-lex.europa.eu/summary/glossary/foreign_security_policy.

21. Βλ. ‘*Foreign Terrorist Organizations*’, διαθέσιμο στο: www.state.gov.

22. Βλ. Blanca Palacián de Inza, *Terrorismo...*, ό.π..

Πίνακας 4: Τρομοκρατικές Οργανώσεις στις Φιλιππίνες^ο

Οργάνωση	Επιθέσεις	Θύματα	Τραυματίες	Όμηροι
New People's Army (NPA)	625	362	376	483
Abu Sayyaf	196	82	307	213
Bangsamoro Islamic Freedom Movement (BIFM)	174	110	338	23
Moro Islamic Liberation Front (MILF)	23	14	25	10
Moro National Liberation Front (MNLF)	11	2	31	5
Maute Group	8	6	6	6
ISIS	6	15	81	0
Al-Khobar	4	0	18	0
Partido Marxista-Leninista ng Pilipinas	2	1	0	0
National Democratic Front-Bicol	2	1	0	1
Magahat Militia	2	3	0	3

Πηγή: <https://www.worlddata.info/asia/philippines/terrorism.php>.

^ο Στον πίνακα αναφέρονται στοιχεία της περιόδου 2013-2017.

Το Ιστορικό Πλαίσιο

Τα νησιά των Φιλιππίνων μετατράπηκαν σε ισπανική αποικία τον 16^ο αιώνα και η κατάσταση αυτή διατηρήθηκε έως και κατά τη διάρκεια του Ισπανοαμερικανικού Πολέμου το 1898²³, όταν και περιήλθαν στην κυριαρχία των Η.Π.Α.. Εκείνη την περίοδο άρχισαν να ξεσπούν και οι πρώτες αιματηρές εξεγέρσεις των μουσουλμάνων εναντίον αμερικανικών στρατευμάτων κατοχής του αρχιπελάγους²⁴. Στις εξεγέρσεις αυτές θα μπορούσαν να εντοπιστούν και τα βαθύτερα αίτια της σημερινής σύγκρουσης στο νότιο τμήμα της χώρας, καθώς από εκείνη την περίοδο άρχισαν να δημιουργούνται οι πρώτες διαιρετικές τομές μεταξύ των χριστιανών και της μουσουλμανικής μειονότητας που κατοικεί στο Mindanao.

Η πιο τεταμένη περίοδος της σύγκρουσης μεταξύ του κεντρικού καθολικού κράτους και της μουσουλμανικής μειονότητας που κατοικεί στο νότο των Φιλιππίνων, καταγράφηκε στις αρχές της δεκαετίας του '70, όπου οι συγκρούσεις χριστιανών και μουσουλμάνων, είχαν ως αποτέλεσμα το θάνατο 1.500 ανθρώπων, οι οποίοι ήταν κυρίως μουσουλμάνοι. Το 1971 σημειώθηκε η σφαγή 70 μουσουλμάνων σε ένα τζαμί στο Cotabato Norte²⁵, ενώ τρία χρόνια νωρίτερα είχε προηγηθεί η Σφαγή της Jabidah²⁶, όπου 28 νεαροί μουσουλμάνοι έπεσαν νεκροί από τα πυρά της αστυνομίας κατά τη διάρκεια συγκρούσεων. Το 1972 η κυβέρνηση του Ferdinand Edralin Marcos κήρυξε το στρατιωτικό νόμο στη χώρα και απαίτησε από όλους τους κατοίκους των Φιλιππίνων να παραδώσουν τον οπλισμό τους. Η επιβολή του στρατιωτικού νόμου σε συνδυασμό με τη συσσώρευση της δύναμης στα χέρια των χριστιανών και την αθρόα μετανάστευσή τους από το βορρά προς το νότο, τροφοδότησε την έντονη οργή και δυσαρέσκεια των Μόρος, οι οποίοι άρχισαν να οργανώνουν το απελευθερωτικό τους κίνημα, υπό την ηγεσία του Nur Misuari. Το κίνημα αυτό ονομάστηκε Μέτωπο Εθνικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MNLF) και

23. Ο πόλεμος μεταξύ Ισπανίας και Η.Π.Α., προκλήθηκε έπειτα από την παρέμβαση των Αμερικανών στην Κουβανική Επανάσταση (1895-98). Η ένοπλη σύρραξη έληξε με θριαμβευτική νίκη των Η.Π.Α. έναντι των Ισπανών που αναγκάστηκαν να υπογράψουν την ταπεινωτική γι' αυτούς Συνθήκη των Παρισίων (10 Δεκεμβρίου 1898), σύμφωνα με την οποία θα παραχωρούσαν στους νικητές την Κούβα, το Πουέρτο Ρίκο, το Γκουάμ και τις Φιλιππίνες. Βλ. George Child Kohn, *Dictionary of Wars*, Third Edition, (Checkmark Books, New York, 2007), σελ.513-514.

24. Για περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την Εξέγερση των Μόρος βλέπε George Child Kohn, *Dictionary...*, ό.π., σελ.349.

25. Επαρχία των Φιλιππίνων στο νησί Mindanao. Σημερινή ονομασία: Cotabato.

26. Γνωστή και ως «Σφαγή του Corregidor», η οποία έλαβε χώρα στο ομώνυμο νησί που βρίσκεται στη νήσο Luzon.

διαδραμάτισε πρωταγωνιστικό ρόλο στην εξέγερση των μουσουλμάνων εναντίον της κυβέρνησης των Φιλιππίνων. Η εμφύλια σύρραξη στις Φιλιππίνες, η οποία ξεκίνησε το 1972, παρέσυρε χιλιάδες ζωές στο θάνατο και δημιούργησε εκατομμύρια πρόσφυγες, οι οποίοι κατέφυγαν σε γειτονικά κράτη της Νοτιοανατολικής Ασίας για να σωθούν. Η Συμφωνία της Τρίπολης το 1976²⁷, έθεσε ένα προσωρινό τέλος σε αυτό τον πόλεμο, καθώς λίγους μήνες αργότερα ξεκίνησε ένας νέος γύρος εχθροπραξιών.

Λίγα χρόνια αργότερα μια ομάδα θα αποσχισθεί από το MNLF, καθώς θεωρούσε ότι η οργάνωση είχε αρχίσει να απομακρύνεται από την ορθόδοξη ερμηνεία του Ισλάμ. Έτσι, το 1978 υπό την ηγεσία του Hashim Salamat, σχηματίζεται το Μέτωπο Ισλαμικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MILF). Η βασική διαφορά μεταξύ των δύο οργανώσεων μπορεί να γίνει κατανοητή από το ίδιο το ακρωνύμιο. Το MILF αντικαθιστά τον όρο «εθνικό» (National) με τον όρο «ισλαμικό» (Islamic), καθορίζοντας κατ' αυτό τον τρόπο τον πιο κοσμικό χαρακτήρα του MNLF και τον ισλαμιστικό χαρακτήρα του MILF και έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου ισλαμικού κράτους των Μόρος.

Οι πρώτες εξτρεμιστικές οργανώσεις, όπως το MNLF και το MILF, έχουν περιορίσει τις αυτονομιστικές τους φιλοδοξίες σε τοπικό επίπεδο, διαφοροποιημένες έτσι από οργανώσεις όπως η Jemaah Islamiyah και η Abu Sayyaf, οι οποίες έχουν ως στόχο την ίδρυση ενός ισλαμικού χαλιφάτου που θα περιλαμβάνει την Ινδονησία, την Μαλαισία, την Σιγκαπούρη, το Μπρουνέι, καθώς και το νότιο τμήμα των Φιλιππίνων. Η Jemaah Islamiyah και η Abu Sayyaf, υποβοηθούνται μάλιστα από οργανώσεις που σχετίζονται άμεσα με τη διεθνή τζιχαντιστική τρομοκρατία²⁸, η οποία αποτελεί σοβαρή απειλή για την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια.

27. Τον Δεκέμβριο του 1976, κατόπιν παρεμβάσεως της Λιβύης, και υπό την αιγίδα του Οργανισμού της Ισλαμικής Συνδιάσκεψης, κυβερνητικοί αξιωματούχοι των Φιλιππίνων και ηγέτες του Μετώπου Εθνικής Απελευθέρωσης των Μόρος, μπήκαν στη διαδικασία διαπραγματεύσεων με σκοπό την κατάπαυση του πυρός. Οι δύο αντιμαχόμενες πλευρές κατέληξαν σε συμφωνία στην Τρίπολη της Λιβύης, σύμφωνα με την οποία θα απείχαν από κάθε εχθροπραξία, ενώ παράλληλα το καθεστώς Marcos θα παραχωρούσε αυτονομία σε 13 μουσουλμανικές επαρχίες του νησιού Mindanao. Βλ. Christos Iacovou, *'From MNLF to Abu Sayyaf: The Radicalization of Islam in the Philippines'*, IDC Herzliya, 11/7/2000.

28. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια έντονη διείσδυση ξένων εθελοντών ισλαμιστών εξτρεμιστών μαχητών στις Φιλιππίνες, οι οποίοι έρχονται σε άμεση επαφή με τις τοπικές ισλαμιστικές εξτρεμιστικές οργανώσεις προκειμένου ενισχύσουν το ένοπλο ισλαμιστικό κίνημα. Οι περισσότεροι από αυτούς προέρχονται κυρίως από γειτονικές χώρες των Φιλιππίνων, όπως η Σιγκαπούρη, η Ινδονησία και η Μαλαισία, από χώρες της νότιας Ασίας, όπως το Πακιστάν και το Μπαγκλαντές, καθώς και από χώρες της Μέσης Ανατολής. Βλ. Γιώργος Ξ. Πρωτόπαπας, *«Το ISIS έτοιμο για νέο*

Το 1996 υπεγράφησαν οι ειρηνευτικές συμφωνίες μεταξύ της κυβέρνησης και του MNLF, οι οποίες καθόριζαν τις παραμέτρους της αυτονομίας για τις νότιες μουσουλμανικές επαρχίες των Φιλιππίνων. Το MILF απέρριψε τη συμφωνία, καθώς τη θεώρησε ανεπαρκή. Ωστόσο, στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων μεταξύ της κυβέρνησης και του MILF, παρατηρείται μια προσπάθεια συμφωνίας για τη δημιουργία ενός αυτόνομου «ισλαμικού κράτους», με πιο διευρυμένα σύνορα σε σχέση με αυτά της προϋπάρχουσας Αυτόνομης Περιφέρειας του Μουσουλμανικού Mindanao, η οποία έχει κηρυχθεί αντισυνταγματική.

Από τα τέλη της προηγούμενης δεκαετίας πολλοί γύροι συνομιλιών εστιάζουν στα χαρακτηριστικά της αυτονομίας των Μόρος, ενώ παρατηρούνται διχογνωμίες αναφορικά με το εάν θα πρέπει ο ηγέτης της αυτόνομης περιφέρειας να προέρχεται από το MNLF ή το MILF²⁹. Οι κατά καιρούς συζητήσεις συναντούν πολλά εμπόδια, καθώς οι σποραδικές βομβιστικές επιθέσεις που αποδίδονται σε οργανώσεις, όπως η Abu Sayyaf, η Jemaah Islamiyah³⁰ και το νεοϊδρυθέν Ισλαμικό Κίνημα Ελευθερίας των Bangsamoro (BIFM), θέτουν σε κίνδυνο τις όποιες ειρηνευτικές διαδικασίες³¹.

Το Μέτωπο Εθνικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MNLF)

Το Μέτωπο Εθνικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MNLF), ηγήθηκε της μουσουλμανικής εξέγερσης εναντίον της κεντρικής κυβέρνησης της Manila, η οποία ξεκίνησε το 1973 μετά την επιβολή του στρατιωτικού νόμου από τον τότε πρόεδρο Ferdinand Marcos. Ηγέτης της οργάνωσης MNLF υπήρξε ο Nur Misuari, ο οποίος βρέθηκε εξόριστος στη Σαουδική Αραβία και μετά την ανατροπή του Ferdinand Marcos από την εξουσία το 1986, επέστρεψε στις Φιλιππίνες. Ο Misuari, έχοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στις ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις, υποστήριζε ότι ο ένοπλος αγώνας του MNLF ήταν απόλυτα δίκαιος, καθώς η κυβέρνηση των Φιλιππίνων είχε παραβιάσει τη Συμφωνία της Τρίπολης, με την οποία τερματίστηκαν οι εχθροπραξίες στο Mindanao, και προβλεπόταν η δημιουργία μιας αυτόνομης μουσουλμανικής

Χαλιφάτο στις Φιλιππίνες, Άμυνα & Διπλωματία, Τεύχος 322, Δεκέμβριος 2018, Αθήνα: Expansion Consulting.

29. Αξίζει να αναφέρουμε ότι το MNLF και το MILF δεν περιλαμβάνονται στους κυριότερους καταλόγους των τρομοκρατικών οργανώσεων.

30. Όρος αραβικής προέλευσης. Στα Ελληνικά μεταφράζεται ως «Ισλαμική Κοινότητα».

31. Βλ. Blanca Palacián de Inza, 'El Proceso de Paz del Conflicto del Sur de Filipinas', Documento Informativo, IEEEE.ES, 45/2012, 18/7/2012.

περιοχής με τον Misuari κυβερνήτη. Ο Misuari μάλιστα υπήρξε ο τρίτος κατά σειρά διοικητής της Αυτόνομης Μουσουλμανικής Περιοχής στο Mindanao από το 1996 μέχρι το 2002, όταν και καθαιρέθηκε από την πρόεδρο Gloria Macapagal Arroyo, ενώ το 2007 συνελήφθη με την κατηγορία της τρομοκρατίας. Το 2008 τον διαδέχθηκε στην ηγεσία του MNLF ο πολιτικός Muslimin Gampong Sema, γνωστός με το προσωνύμιο «ειρηνευτής».

Ο μουσουλμανικός αυτονομιστικός ένοπλος αγώνας του MNLF εναντίον των κυβερνητικών δυνάμεων στις νότιες Φιλιππίνες, βασίστηκε στην πεποίθηση ότι οι Μόρος αποτελούσαν έναν λαό με εντελώς διαφορετικά πολιτισμικά χαρακτηριστικά συγκριτικά με αυτά των υπολοίπων κατοίκων του αρχιπελάγους, του οποίου το αρχικό έδαφος υπήρξε το Mindanao και τα γύρω νησιά³².

Το Μέτωπο Ισλαμικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MILF)

Η οργάνωση Μέτωπο Ισλαμικής Απελευθέρωσης των Μόρος (MILF), προέκυψε από τη διάσπαση του MNLF το 1984, υπό την ηγεσία του Hashim Salamat, ο οποίος υπήρξε το δεξί χέρι του Misuari μέχρι το 1979. Οι βασικοί λόγοι της απόσχισης του MILF από το MNLF ήταν η πεποίθηση του Hashim Salamat ότι το MNLF, άρχισε να αποκτά έναν πιο κοσμικό χαρακτήρα, παρεκκλίνοντας έτσι από τον αρχικό στόχο της οργάνωσης, που δεν ήταν άλλος από την έναρξη ενός ένοπλου αγώνα με σκοπό τη δημιουργία ενός αυτόνομου ισλαμικού κράτους των Μόρος στο Mindanao.

Ο ιδεολογικός προσανατολισμός της εν λόγω οργάνωσης ενσαρκώνεται στη σκέψη του ιδρυτή της, ο οποίος θεωρεί τον «ιερό πόλεμο» των μουσουλμάνων, ως «ιερή υποχρέωση»³³.

32. Βλ. Blanca Palacián de Inza, *Terrorismo...*, ό.π..

33. Βλ. Bianca Palacián de Inza, *Terrorismo...*, ό.π..

Η Οργάνωση Abu Sayyaf³⁴

Η οργάνωση Abu Sayyaf³⁵, δημιουργήθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90 από πρώην μέλη της MILF. Ιδρυτής της Abu Sayyaf ήταν ο Abdurajak Abubakar Janjalani, ο οποίος ήταν βετεράνος του Πολέμου του Αφγανιστάν (1979-1989), και διατηρούσε στενές επαφές με την τρομοκρατική οργάνωση Al-Qaeda. Οι στόχοι αυτής της οργάνωσης δεν διαφέρουν πολύ από αυτούς του MNLF και του MNLF, ωστόσο είναι ξεκάθαρες οι ιδεολογικές της διαφορές. Η Abu Sayyaf υποστηρίζει ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός ισλαμικού χαλιφάτου στη νήσο Mindanao, είναι η εξόντωση όλων των χριστιανικών πληθυσμών που κατοικούν στις νότιες επαρχίες των Φιλιππίνων.

Ο θάνατος του Janjalani το 1998 μετά από συγκρούσεις με την αστυνομία αποτέλεσε σημαντικό πλήγμα για την οργάνωση, η οποία σταδιακά άρχισε να αποδυναμώνεται. Ο αδελφός του, Khadaffy Abubakar Janjalani, ανέλαβε αμέσως τα ηνία της Abu Sayyaf, αλλά τον Σεπτέμβριο του 2006, σκοτώθηκε σε συμπλοκή με τις Ειδικές Δυνάμεις του Στρατού των Φιλιππίνων³⁶.

Παρά το γεγονός ότι η Abu Sayyaf εθεωρείτο υπεύθυνη για τις πιο αιματηρές βομβιστικές επιθέσεις στις νότιες επαρχίες των Φιλιππίνων, τα τελευταία χρόνια τα μέλη της συμπεριφέρονται κυρίως ως εγκληματίες που έχουν ως σκοπό την άντληση χρημάτων, παρά ως ισλαμιστές τρομοκράτες. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι έχουν συνάψει στενές σχέσεις με την ασιατική εγκληματική οργάνωση 14K Triad³⁷, και το πεδίο των εγκληματικών της δραστηριοτήτων έχει επικεντρωθεί κατά κύριο λόγο στις

34. Γνωστή και ως Al-Harakat al-Islamiyya.

35. Η προέλευση του ονόματος της οργάνωσης Abu Sayyaf προέρχεται από τις αραβικές λέξεις *Abu* («πατέρας») και *Sayyaf* («κατασκευαστής σπαθιών»). Στα Ελληνικά σε ελεύθερη μετάφραση ο όρος θα μπορούσε να αποδοθεί ως «πατέρας των ξιφομάχων».

36. AFPSOCOM: Armed Forces of the Philippines Special Operations Command (Ισπανικά: Comando Conjunto de Operaciones Especiales de las FF.AA. de Filipinas).

37. Η εγκληματική οργάνωση 14K Triad (Τριάδα: όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει πολλούς κλάδους των κινεζικών εγκληματικών οργανώσεων), συστάθηκε το 1945 στην πόλη Guangzhou (γνωστή και ως Canton), πρωτεύουσα της επαρχίας Guangdong, ως αντικομμουνιστική ομάδα δράσης, η οποία αντιτίθετο στο μαοϊκό καθεστώς. Λίγα χρόνια αργότερα τα μέλη της μετεγκαταστάθηκαν στο Χονγκ Κονγκ, και συγκρότησαν ένα από τα μεγαλύτερα και πιο βίαια εγκληματικά συνδικάτα της χώρας. Αριθμεί περίπου 20.000 μέλη, που διαιρούνται σε 30 υποομάδες, οι οποίες δραστηριοποιούνται σε διεθνές επίπεδο. Η 14K Triad, είναι γνωστή για εγκληματικές δραστηριότητες όπως, η διακίνηση ναρκωτικών, ο παράνομος τζόγος, η τοκογλυφία, η νομιμοποίηση παράνομων εσόδων, η εκτέλεση συμβολαίων θανάτου, το εμπόριο λευκής σαρκός και οι εκβιασμοί. Βασική της αντίπαλος, είναι η οργάνωση Sun Yee On, που αποτελεί την ισχυρότερη τριάδα της Κίνας. Βλ. '14K Triad', διαθέσιμο στο: trackingterrorism.org/group/14-k-triad.

απαγωγές τουριστών και κρατικών αξιωματούχων, στη διακίνηση ναρκωτικών και όπλων, αλλά και στο εμπόριο οργάνων³⁸.

Από την ίδρυσή της μέχρι σήμερα, η οργάνωση Abu Sayyaf τροφοδοτείται κυρίως από άτομα που προέρχονται από άλλες ένοπλες εξτρεμιστικές οργανώσεις των Φιλιππίνων. Αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι υπήρξε ανέκαθεν ολιγάριθμη, καθώς ενέτασσε στους κόλπους της εξτρεμιστές που προέρχονταν από μια συγκεκριμένη εθνογλωσσική ομάδα (κυρίως Tausug, κυρίαρχη εθνοτική ομάδα του αρχιπελάγους Sulu), ενώ τα τελευταία χρόνια στρατολογεί ακόμα και παιδιά. Επίσης, ακολουθεί την ίδια μεθοδολογία στρατολόγησης με αυτή της Jemaah Islamiyah, καθώς προσεγγίζει και μέλη του Κινήματος Rajah Sulaiman με σκοπό να τα εντάξει στις τάξεις της. Η κίνησή της αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς τα μέλη του Κινήματος Rajah Sulaiman, είναι ως επί το πλείστον χριστιανοί μεταστραφέντες στο Ισλάμ, με καταγωγή από τη Manila και τις επαρχίες του Βορείου Luzon, πράγμα το οποίο καταδεικνύει ότι η Abu Sayyaf έχει αρχίσει να επεκτείνει τη σφαίρα επιρροής και στο βόρειο τμήμα των Φιλιππίνων³⁹.

To Κίνημα Rajah Sulaiman⁴⁰

Η ριζοσπαστική ισλαμιστική αυτή οργάνωση ιδρύθηκε από τον Ahmed Santos (πρώην Hilarion del Rosario Santos), ο οποίος μετά τη μεταστροφή του Ισλάμ, άρχισε να μυείται στην ισλαμιστική εξτρεμιστική ιδεολογία. Το Κίνημα Rajah Sulaiman⁴¹ υποστηρίζει την «αναμεταστροφή» των Φιλιππίνων στην ισλαμική θρησκεία, επιστρέφοντας έτσι στην κατάσταση πριν από την ισπανική κατάκτηση του αρχιπελάγους, η οποία είχε ως συνέπεια την ευρεία διάδοση του καθολικισμού.

Ο Santos συνελήφθη τον Οκτώβριο του 2005 και τον διαδέχθηκε στην ηγεσία του κινήματος ο Omar Lavilla (πρώην Ruben Lavilla), ο οποίος με τη σειρά του

38. Βλ. Bianca Palacián de Inza, *‘‘Abu Sayyaf: La Pequeña Gran Amenaza Terrorista en Filipinas’’*, Documento Análisis, IEEE.ES, 34/2012, Agosto de 2012.

39. Βλ. Luis Antonio González Francisco, *‘‘Filipinas: Dar Al-Harb (morada de la guerra). Militancia islamista y terrorismo yihadista’’* στο *‘‘Grupos radicales de carácter violento en Subcontiniente Indio y Sureste Asiático’’*, Documento de Investigación, IEEE.ES, 10/2017.

40. Rajah Sulaiman Movement.

41. Το εν λόγω κίνημα έλαβε την ονομασία του από το μουσουλμάνο μονάρχη Rajah Sulayman (γνωστός και ως Rajah III), ο οποίος ήταν ο ηγέτης του Χανάτου της Manila (Rajahnate Maynila), μιας οχυρωμένης πολιτείας Tagalog στο νότιο μισό του δέλτα του ποταμού Pasig, μέχρι την άφιξη των Ισπανών αποικιοκρατών στις αρχές της δεκαετίας του 1570.

συνελήφθη το 2008. Λίγους μήνες αργότερα, την ηγεσία του κινήματος ανέλαβε ο Khalil Pareja (πρώην Dino Amor Rosalejos Pareja), μέχρι τη σύλληψή του τον Αύγουστο του 2009 και πλέον η ταυτότητα του σημερινού ηγέτη της παραμένει άγνωστη.

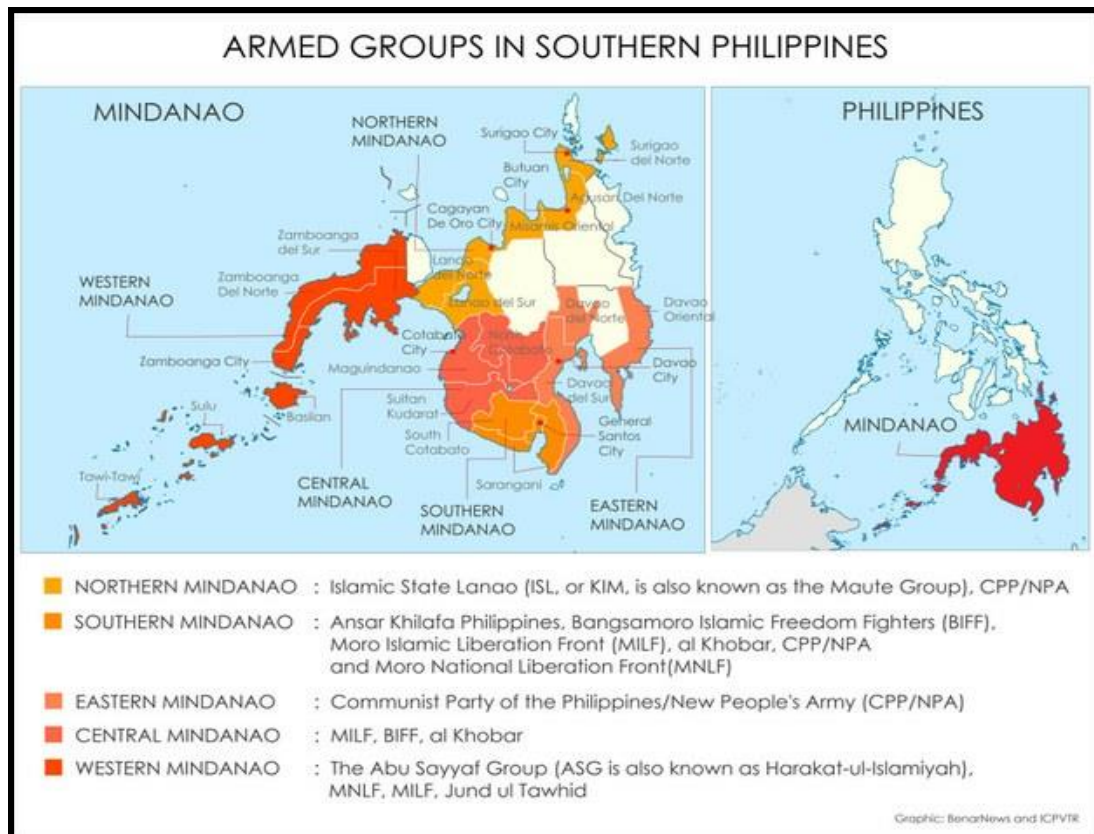
Ο αριθμός των μελών αυτού του κινήματος ανέρχεται περίπου στους 30, και αποτελείται από χριστιανούς που έχουν μεταστραφεί στο σαλαφιστικό⁴² Ισλάμ. Παρά το γεγονός ότι το Κίνημα Rajah Sulaiman είναι η μικρότερη από τις τρομοκρατικές ομάδες που δραστηριοποιούνται στις Φιλιππίνες, αποτελεί σοβαρή απειλή για τη δημόσια ασφάλεια, λόγω του ότι ορισμένα μέλη του έχουν εκπαιδευτεί ως βομβιστές αυτοκτονίας και είναι πρώην χριστιανοί χωρίς νότια προφορά ή μουσουλμανικά χαρακτηριστικά και ως εκ τούτου μπορούν με ευκολία να διεισδύσουν και να δράσουν σε μη μουσουλμανικές περιοχές.

Το Κίνημα Rajah Sulaiman μαζί με την οργάνωση Abu Sayyaf, ανέλαβαν την ευθύνη για τις βομβιστικές επιθέσεις σε ένα πορθμείο⁴³ του Κόλπου της Manila τον Φεβρουάριο του 2004 που κόστισαν τη ζωή σε 116 άτομα, καθώς επίσης και για τις ένοπλες επιθέσεις της ημέρας του Αγίου Βαλεντίνου το 2005 που προκάλεσαν το θάνατο 16 ατόμων.

42. Ο όρος «σαλαφισμός» αποτελεί συντηρητικό μεταρρυθμιστικό κίνημα του σουνιτικού Ισλάμ. Προέρχεται από την αραβική λέξη *salaf* (μεταφράζεται ως «πρόγονοι» ή «προκάτοχοι»), και προσδιορίζει τους πρώτους μουσουλμάνους, οι οποίοι σύμφωνα με τους οπαδούς του υπήρξαν άριστοι γνώστες των κανόνων της ισλαμικής θρησκείας. Έχει συνδεθεί με την αυστηρή και άκαμπτη εφαρμογή των αρχών του Ισλάμ. Πρωτοεμφανίστηκε τον 19^ο αιώνα ως απάντηση στην ευρωπαϊκή επιρροή στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Θεωρείται ενίοτε πουριτανικός και συνδέεται συχνά με τον Ιερό Πόλεμο των μουσουλμάνων (τζιχάντ). Οι σαλαφιστές έχουν ισχυρή παρουσία στη Σαουδική Αραβία, στο Κατάρ και στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Τέλος, ο σαλαφισμός περιγράφεται συχνά ως συνώνυμο του «κουαχαμισμού», ωστόσο οι σαλαφιστές θεωρούν τον όρο *wahhābiya* εξόχως υποτιμητικό για αυτούς. Βλ. Loretta Napoleoni, ό.π., σελ.179-180.

43. Γνωστή και ως «*SuperFerry 14 Bombing*». Βλ. “*Bomb caused Philippine ferry fire*”, διαθέσιμο στο: news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/3732356.stm.

Εικόνα 3: Ένοπλες Οργανώσεις στο Νότο των Φιλιππίνων

Πηγή: www.benarnews.org.

Η Οργάνωση Jemaah Islamiyah

Η Jemaah Islamiyah είναι ένα διευρυμένο τρομοκρατικό δίκτυο που δραστηριοποιείται σε πολλές χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας. Ιδρύθηκε στις αρχές της δεκαετίας του '90 από τους Abdullah Sungkar και Abu Bakar Ba'asyir (Abu Bakar Bashir) και έχει ως στόχο τη δημιουργία ενός ισλαμικού κράτους που θα περιλαμβάνει τη νότια Ταϊλάνδη, την Μαλαισία, την Σιγκαπούρη, την Ινδονησία, το Μπρουνέι και το νότιο τμήμα των Φιλιππίνων. Αν και λειτουργεί με σχετική αυτονομία, θεωρείται η ένοπλη πτέρυγα της Al-Qaeda⁴⁴ στη Νοτιοανατολική Ασία, και οι ηγέτες της οργάνωσης έχουν επηρεαστεί σε μεγάλο βαθμό από την ιδεολογία και το κήρυγμα του Osama bin Laden και της Al-Qaeda⁴⁵.

Τα μέλη της οργάνωσης εκπαιδεύονται σε στρατόπεδα στο Αφγανιστάν, στην Ινδονησία και στις νότιες Φιλιππίνες και ξεκίνησαν την ένοπλη εξτρεμιστική τους δράση το 1999. Το διάστημα 2000-05, η Jemaah Islamiyah ήταν υπεύθυνη για τις τρομοκρατικές επιθέσεις κατά στόχων δυτικών συμφερόντων στην Ινδονησία και στις Φιλιππίνες, οι οποίες χαρακτηρίστηκαν ως επιθέσεις «μοναχικών λύκων».

Ωστόσο, από τα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας και μετά, η ισχύς της άρχισε σταδιακά να φθίνει εξαιτίας του θανάτου και της σύλληψης σημαντικών της στελεχών⁴⁶.

44. Ένοπλη τρομοκρατική οργάνωση (Ελληνικά: «Η Βάση» ή «Η Οργάνωση»), ιδρυτής της οποίας υπήρξε ο Osama bin Laden. Βλ. *Πάπυρος Larousse*, ό.π., σελ.34.

45. Η ιδεολογία τόσο της Al-Qaeda, όσο και του ISIS, έχει αντλήσει πολλά στοιχεία σαλαφιστικό κίνημα, το οποίο αποτελεί τη φονταμενταλιστική εκδοχή του Ισλάμ του 18^{ου} αιώνα, που τάσσεται υπέρ της επιβολής του Ισλαμικού Νόμου, θεωρεί τις γυναίκες πολίτες δεύτερης κατηγορίας και υποστηρίζει ότι οι σίτες και οι σούφι είναι αιρετικοί και αποστάτες που θα πρέπει να διώκονται, όπως οι χριστιανοί και οι εβραίοι. Βλ. Patrick Cockburn, *Η Επιστροφή Των Τζιχαντιστών Το Ισλαμικό Κράτος και Η Νέα Εξέγερση των Σουνιτών*, (Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, 2014), σελ.28.

46. Βλ. Alfonso Casasola Gómez-Aguado, *'La Influencia del Grupo Terrorista Abu Sayyaf en el Territorio de Filipinas'*, Boletín de Información, número 319.

Πίνακας 5: Συχνότεροι Στόχοι Τρομοκρατικών Επιθέσεων στις Φιλιππίνες^ο

Στόχοι	Επιθέσεις	Θύματα	Τραυματίες	Όμηροι
Κυβέρνηση	631	448	483	159
Πολίτες και Ιδιοκτησίες	461	400	696	279
Επιχειρήσεις	322	99	327	191
Αστυνομία	225	156	331	84
Στρατιωτικές Βάσεις	185	161	278	38
Εκπαιδευτικά Ιδρύματα	62	34	142	14
Δημόσιες Υπηρεσίες	43	3	6	0
Μέσα Μεταφοράς	42	25	174	84
Δημοσιογράφοι και Μ.Μ.Ε.	35	21	26	5
Θρησκευτικά Ιδρύματα	31	21	52	0

Πηγή: www.worlddata.info/asia/philippines/terrorism.php.

^ο Στον πίνακα αναφέρονται στοιχεία της περιόδου 2013-2017.

Πίνακας 6: Περιοχές που Έχουν Πληγεί από Τρομοκρατικές Επιθέσεις

Περιοχή	Επιθέσεις	Θύματα	Τραυματίες	Όμηροι
Maguindanao	238	105	195	10
North Cotabato	185	83	202	28
Basilan	132	55	144	60
Sulu	88	50	103	88
Zamboanga Sibugay	86	33	173	26
Compostela Valley	70	22	31	27
Zamboanga del Sur	70	50	52	8
Masbate	63	33	29	7
Bukidnon	58	37	71	11
Davao del Sur	57	46	143	36
Metro Manila	51	28	35	0
Surigao del Sur	48	23	28	19
Agusan del Sur	43	46	18	107
Batangas	42	36	7	40
Sultan Kudarat	41	21	82	0
Nueva Ecija	40	27	24	0
South Cotabato	39	12	50	62
Lanao del Sur	38	20	34	12
Agusan del Norte	33	19	13	13
Sorsogon	32	19	18	9

Πηγή: www.worlddata.info/asia/philippines/terrorism.php.

Το Ισλαμικό Κίνημα Ελευθερίας των Bangsamoro⁴⁷ (BIFM)

Το Ισλαμικό Κίνημα Ελευθερίας των Bangsamoro (BIFM)⁴⁸, προέκυψε μετά από την απόσχιση μιας ομάδας αντιφρονούντων του MILF, οι οποίοι ήταν αντίθετοι με το πνεύμα των ειρηνευτικών διαπραγματεύσεων με την κυβέρνηση του Benigno Aquino⁴⁹. Η οργάνωση αυτή ιδρύθηκε από τον Ameril Umbra Kato το 2010 και επιδιώκει τη δημιουργία ενός ανεξάρτητου ισλαμικού κράτους για τους Μόρος⁵⁰.

Βασικούς στόχους της οργάνωσης BIFM αποτελούσαν οι βάσεις των κυβερνητικών δυνάμεων των Φιλιππίνων, ενώ τον Αύγουστο του 2012 τα μέλη της ενεπλάκησαν σε ένοπλες συγκρούσεις με το MILF για τον έλεγχο της επαρχίας Maguindanao, με αποτέλεσμα τουλάχιστον 24.000 κάτοικοι να εγκαταλείψουν τις εστίες τους. Τον ίδιο μήνα το BIFM, αποφάσισε την προσωρινή κατάπαυση του πυρός, κατόπιν αιτήματος του MILF, προκειμένου να επιτραπεί η προγραμματισμένη επανέναρξη των συνομιλιών μεταξύ του MILF και της κυβέρνησης των Φιλιππίνων. Η ειρήνη φυσικά αποδείχθηκε βραχύβια, καθώς σύντομα ξεκίνησε ένας νέος γύρος συγκρούσεων μεταξύ του BIFM και του στρατού.

47. Η ετυμολογική προέλευση της λέξεως Bangsamoro, προέρχεται από τη συνένωση των λέξεων *bansa* (Μαλαϊκής-Πολυνησιακής προέλευσης) που σημαίνει λαός ή έθνος, και *moro* (Ισπανικής προέλευσης) που εχρησιμοποιείτο αρχικά για να περιγράψει τους μουσουλμάνους που είχαν εποίκισει την Ιβηρική Χερσόνησο και μετέπειτα για τους μουσουλμάνους μαλαϊκής καταγωγής. Ο εν λόγω όρος στην ελληνική γλώσσα θα μπορούσε να αποδοθεί ως «Έθνος των Μουσουλμάνων». Βλ. James R. Arnold, *The Moro War How America Battled A Muslim Insurgency In The Philippine Jungle 1902-1913*, (New York Bloomsbury Press, 2011), σελ.45.

48. Γνωστοί και ως «Μαχητές της Ισλαμικής Ελευθερίας των Bangsamoro» (Bangsamoro Islamic Freedom Fighters-BIFF).

49. Benigno Simeon «Νογνογ» Cojuangco Aquino III.

50. Ο πληθυσμός των Φιλιππίνων χαρακτηρίζεται από ετερογένεια. Οι ιθαγενείς κάτοικοι ήταν οι Negritos (Νεγρίτες), Πυγμαίοι, οι οποίοι εξακολουθούν να επιβιώνουν σε μικρούς πληθυσμούς. Οι Filipinos, μαλαϊκής καταγωγής, αποτελούν το 1/3 του πληθυσμού. Υπάρχουν και άλλες μικρότερες φυλές, όπως οι Arayo, οι Dumagat, οι Igorot, οι Kalinga, οι Mangyan και οι Manabo. Υπάρχουν επίσης πολλοί Κινέζοι και κάτοικοι ισπανικής και αμερικανικής καταγωγής. Βλ. *Εγκυκλοπαίδεια Grand Larousse*, Τόμος 5, (Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα, 2001), σελ.238-239.

Η στροφή τόσο του MNLF όσο και του MILF στην πολιτική κατεύθυνση για την επίτευξη των στόχων τους, είχε ως αποτέλεσμα το BIFM να καταστεί μια από τις σημαντικότερες ισλαμιστικές εξτρεμιστικές οργανώσεις που διεξήγαν τρομοκρατικές επιθέσεις στις Φιλιππίνες. Ωστόσο, η διεξαγωγή της Επιχείρησης Darkhorse⁵¹, τον Ιανουάριο του 2014 από τις Ειδικές Δυνάμεις των Φιλιππίνων, είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο 52 μελών του BIFM, την καταστροφή τεσσάρων στρατοπέδων του, ένα εκ των όποιων λειτουργούσε ως χώρος κατασκευής βομβών, καθώς επίσης και τον εκτοπισμό 35.000 ανθρώπων από τις επαρχίες του Cotabato και του Maguindanao,.

Παρά το γεγονός ότι το BIFM είχε εκφράσει κάποια προθυμία για ειρηνευτικές διαπραγματεύσεις, η κυβέρνηση των Φιλιππίνων δεν έχει διεξαγάγει συνομιλίες με την εν λόγω οργάνωση. Τον Αύγουστο του 2014, το BIFM δήλωσε υπακοή στο Ισλαμικό Κράτος (ISIS)⁵², παρόλο που η δήλωση αυτή φαινόταν να αποτελεί απλώς δέσμευση υποστήριξης και θεωρήθηκε από τους Φιλιππινέζους στρατιωτικούς ως μια προσπάθεια εκμετάλλευσης της παγκόσμιας φήμης του Ισλαμικού Κράτους. Ωστόσο, το Ισλαμικό Κράτος από την πλευρά του ουδέποτε απεδέχθη τη δήλωση υποταγής του BIFM⁵³.

51. Επιχείρηση Μαύρος Ίππος.

52. Το Ισλαμικό Κράτος στο Ιράκ και στην Συρία (I.K.I.Σ.), γνωστό επίσης ως Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ και του Λεβάντε (I.K.I.Λ.), και ως Ισλαμικό Κράτος (I.K.), είναι τζιχαντιστική τρομοκρατική οργάνωση που ιδρύθηκε επισήμως το 2013, μολονότι πολλοί θεωρούν ότι η ίδρυσή του χρονολογείται από τις αρχές του 2000. Ιδρυτής του είναι ο αυτόκλητος χαλίφης Abū Bakr al-Baghdadi (γεννηθείς ως Ibrahim Awad Ibrahim al-Badri), ένας μελετητής ισλαμικών γραφών, ο οποίος ξεκίνησε την ένοπλη δράση του μετά την εισβολή των Η.Π.Α. στο Ιράκ τον Μάρτιο του 2003. Μέχρι το καλοκαίρι του 2014, το Ισλαμικό Κράτος είχε εδραιώσει την παρουσία του στη Μέση Ανατολή, καθώς εκτεινόταν από τα σύνορα του Ιράκ με το Ιράν, στο Ιρακινό Κουρδιστάν και μέχρι τα περίχωρα της πόλης του Χαλεπιού. Βλ. William McCants, *ISIS Η Αποκάλυψη Η Ιστορία, Η Στρατηγική και το Όραμα για την Ημέρα της Κρίσης του Ισλαμικού Κράτους*, μτφ. Αλέξανδρος Ηλιοπούλος, (Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, 2016), σελ.23-31.

53. Βλ. '' *Bangsamoro Islamic Freedom Fighters*'', διαθέσιμο στο: web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/601.

Η Ομάδα Maute

Η Ομάδα Maute (Maute Group), γνωστή και ως «Ισλαμικό Κράτος του Lanao», είναι μια ριζοσπαστική ισλαμιστική ομάδα που αποτελείται από πρώην αντάρτες του MILF και ξένους μαχητές. Ιδρύθηκε το 2012 από τους αδελφούς Abdullah και Omar Maute⁵⁴, από τους οποίους και έλαβε την ονομασία της. Ο Omar Maute μάλιστα, εθεωρείτο ο ιδρυτής του υποτιθέμενου Ισλαμικού Κράτους (Dawlah Islamiya) που εδρεύει στην επαρχία Lanao del Sur.

Η Ομάδα Maute, έχει χαρακτηριστεί από την κυβέρνηση των Φιλιππίνων ως «τρομοκρατική», και έχει κατ' επανάληψιν εμπλακεί σε συγκρούσεις με τις Ειδικές Δυνάμεις των Φιλιππίνων, η σημαντικότερη εκ των οποίων έλαβε χώρα στην πόλη Marawi⁵⁵ τον Μάιο του 2017.

Τον Απρίλιο του 2015 δήλωσε υποταγή στο Ισλαμικό Κράτος από κοινού με την τρομοκρατική οργάνωση Ansar Khalifa των Φιλιππίνων⁵⁶, ωστόσο σύμφωνα με επίσημες εκθέσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Φιλιππίνων, δεν υπάρχουν ενδείξεις ότι ο ISIS αναγνώρισε ποτέ τη δέσμευση της συγκεκριμένης οργάνωσης⁵⁷.

Τον Οκτώβριο του 2016, τρία μέλη της ομάδας συνελήφθησαν, ως ύποπτοι για τις βομβιστικές επιθέσεις στην πόλη Davao⁵⁸, ενώ έναν μήνα αργότερα η κυβέρνηση των Φιλιππίνων αναγνώρισε επίσημα ότι η Maute συνδέεται με το ISIS μέσω του προέδρου Rodrigo Duterte, ο οποίος μάλιστα αποκάλυψε ότι η βομβιστική επίθεση στο Davao χρηματοδοτήθηκε από άτομα που εμπλέκονται στο δίκτυο

54. Γνωστός και ως Omarkhayam Maute.

55. Πρωτεύουσα της επαρχίας Lanao del Sur.

56. Ένοπλη τζιχαντιστική οργάνωση (γνωστή και ως Ansar al-Khilafah), η οποία εδρεύει στο νότιο Mindanao και συνεργάζεται στενά με την Abu Sayyaf, την Ομάδα Maute και το ISIS. Ηγέτης της οργάνωσης ήταν ο Mohammad Jaafar Sabiwang Maguid («Διοικητής Tokboy»), ο οποίος σκοτώθηκε από τα πυρά της αστυνομίας στην πόλη Kiamba τον Ιανουάριο του 2017. Η Ansar Khalifa είχε ενεργό συμμετοχή στις επιθέσεις εναντίον του στρατού στην πόλη Bohol τον Απρίλιο του 2017. Βλ. '*Ansar al-Khilafah Philipines (AKP) / Islamic State Philippines (ISPH, ISISPH)*', διαθέσιμο στο: <https://www.trackingterrorism.org/group/ansar-al-khilafah-philippines-akp-islamic-state-philippines-isph-isisph>.

57. Βλ. '*Maute Group / Islamic State of Lanao / Daulat Ul Islamiya / Daulah Islamiyah*', διαθέσιμο στο: [trackingterrorism.org/group/maute-group-islamic-state-lanao-daulat-ul-islamiya-daulah-islamiyah](https://www.trackingterrorism.org/group/maute-group-islamic-state-lanao-daulat-ul-islamiya-daulah-islamiyah).

58. Αναφερόμαστε στις βομβιστικές επιθέσεις της 2^{ης} Σεπτεμβρίου του 2016 στη νυχτερινή αγορά Roxas.

διακίνησης ναρκωτικών, αποδεικνύοντας έτσι την ύπαρξη της «ναρκοτρομοκρατίας» στη χώρα⁵⁹.

Οι επιθέσεις της Maute στην πόλη Marawi τον Μάιο του 2017, που προκάλεσαν τον θάνατο αστυνομικών, στρατιωτών και αμάχων, τις καταστροφές εκατοντάδων κατοικιών, ανάγκασαν τον πρόεδρο Duterte να κηρύξει το στρατιωτικό νόμο⁶⁰ σε όλη τη νήσο Mindanao. Μετά από συνεχείς συγκρούσεις πέντε μηνών, και απώλειες εκατοντάδων στρατιωτών, αστυνομικών και αμάχων, ο στρατός των Φιλιππίνων συνεπικουρούμενος από τις Ειδικές Δυνάμεις των Η.Π.Α. και της Αυστραλίας, ανακατέλαβε το Marawi. Η Μάχη του Marawi, έμελλε να αποδειχθεί η μεγαλύτερη χρονικά αστική μάχη στη σύγχρονη ιστορία των Φιλιππίνων.

Ο θάνατος και των επτά αδελφών Maute (συμπεριλαμβανομένων των Abdullah και Omar⁶¹), καθώς και του Isnilon Hapilon, ηγέτη της οργάνωσης Abu Sayyaf και νούμερο ένα καταζητούμενου στη χώρα μέχρι τότε, αποτέλεσε ισχυρό πλήγμα τόσο για την Ομάδα Maute, όσο και για το ένοπλο ισλαμιστικό κίνημα των Φιλιππίνων εν γένει⁶².

59. Βλ. ‘‘ *Philippines officially recognizes Daesh role in south*’’, διαθέσιμο στο: aa.com.tr/en/asia-pacific/philippines-officially-recognizes-daesh-role-in-south.

60. Ήταν η τρίτη φορά στη σύγχρονη ιστορία των Φιλιππίνων που επεβλήθη ο στρατιωτικός νόμος. Ο πρώτος που επέβαλε το στρατιωτικό νόμο στη χώρα ήταν ο δικτάτορας Ferdinand Marcos 1972, και ακολούθησε η Gloria Arroyo το 2009.

61. Από τη Μάχη του Marawi κατάφερε να διαφύγει ο ξάδερφος του Omar Maute, εμίρης Abu Dar (γνωστός και ως «Humam Abdul», «Ustadz Humam», «Humam Abdul Najib»), ο οποίος ηγείται της ένοπλης ομάδας Abu Dar (ADG). Ο Abu Dar καταζητείται και έχει επικηρυχθεί από την Κυβέρνηση των Φιλιππίνων με το ποσό των έξι εκατομμυρίων δολαρίων. Βλ. ‘‘ *Philippines Doubles Bounty for Top IS-linked Militant*’’, διαθέσιμο στο: benarnews.org/english/news/philippine.

62. Βλ. ‘‘ *FAST FACTS: What you should know about the Maute Group*’’, διαθέσιμο στο: rappler.com/newsbreak/iq/170772-fast-facts-maute-group.

Συμπεράσματα

Οι ειρηνευτικές διαδικασίες που ξεκίνησαν στις Φιλιππίνες από τις αρχές του έτους που διανύουμε, μεταξύ της κυβέρνησης και της οργάνωσης MILF, εν πρώτοις μας δίνουν την εντύπωση ότι μπορεί στο άμεσο μέλλον να επικρατήσει η ειρήνη στο Mindanao. Στις 26 Ιουλίου 2018 ο πρόεδρος Rodrigo Duterte, υπέγραψε τον Οργανικό Νόμο των Bangsamoro⁶³, δημιουργώντας έτσι μια νέα αυτόνομη περιοχή με σκοπό την εξάλειψη του βίαιου εξτρεμισμού στο νότο των Φιλιππίνων. Ο Οργανικός Νόμος των Bangsamoro αποτελεί το επιστέγασμα των μακροχρόνιων προσπαθειών της κυβέρνησης για να αντιμετωπίσει τις συνεχείς ένοπλες συγκρούσεις στο Mindanao, ολοκληρώνοντας έτσι τις ειρηνευτικές διαδικασίες του 2014, οι οποίες είχαν μείνει ημιτελείς. Με τη δημιουργία της Αυτόνομης Περιοχής των Bangsamoro στο Μουσουλμανικό Mindanao⁶⁴, σηματοδοτείται και ο τερματισμός του αγώνα του MILF για την ανεξαρτησία του νότιου τμήματος της χώρας. Βάσει της συμφωνίας το MILF υποχρεούται να παροπλίσει και να αποπλίσει τους χιλιάδες μαχητές του, οι οποίοι θα προσληφθούν σε κρατικούς φορείς, σύμφωνα με το προβλεπόμενο μακροπρόθεσμο σχέδιο επανένταξης που έχει καταρτιστεί από την κυβέρνηση⁶⁵.

Η BARMM, αντικαθιστά την προϋπάρχουσα ARMM⁶⁶, η οποία είχε συσταθεί έπειτα από την υπογραφή ειδικού συνταγματικού νόμου από την τότε πρόεδρο Corazon Aquino. Ο Duterte πρόκειται να διορίσει τα μέλη του MILF που θα ηγηθούν της μεταβατικής κυβέρνησης των Bangsamoro μέχρι το 2022. Η BARMM θα διαθέτει μάλιστα ανεξάρτητο κοινοβουλευτικό σύστημα, το πρώτο μετά το 1972, όταν ο τελευταίος δικτάτορας της χώρας Ferdinand Marcos είχε προβεί σε αναδιοργάνωση της εθνικής κυβέρνησης.

Οι επαρχίες και οι πόλεις, οι οποίες υπάγονται στο νομικό πλαίσιο της BARMM, θα διεξάγουν δημοψήφισμα τον προσεχή Νοέμβριο, δίνοντας έτσι τη δυνατότητα στους κατοίκους του Mindanao να αποδεχθούν ή να απορρίψουν το νέο καθεστώς στην περιοχή. Σύμφωνα με το Νέο Καταστατικό Χάρτη των Bangsamoro,

63. Bangsamoro Organic Law. Γνωστός κατά το παρελθόν και ως «*Βασικός Νόμος των Bangsamoro*» (Bangsamoro Basic Law-BBL). Εφεξής BOL.

64. Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao. Εφεξής BARMM.

65. Βλ. “*Duterte signs law to create Islamic autonomous region*”, διαθέσιμο στο: asia.nikkei.com/Politics/Duterte-signs-law-to-create-Islamic-autonomous-region.

66. Βλ. Republic Act No.9054, διαθέσιμο στο: www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2001.

η BARMM θα έχει πάνω από 50 αποκλειστικές εξουσίες, συμπεριλαμβανομένου ενός συστήματος απονομής δικαιοσύνης βασισμένο στον Ισλαμικό Νόμο (Σαρία), όπως επίσης προβλέπεται και η δυνατότητα ισλαμικής χρηματοδότησης της περιοχής, ενώ αναμένεται να λάβει και μια ετήσια επιχορήγηση από την κυβέρνηση για να ξεκινήσει τις εργασίες της.

Οι προκλήσεις αναφορικά με το ζήτημα της αυτονομίας των Μόρος είναι τεράστιες, καθώς ελλοχεύει ο κίνδυνος μη εφαρμογής των συμφωνηθέντων, πράγμα το οποίο έχει συμβεί αρκετές φορές κατά το παρελθόν. Από τη μια υπάρχει σοβαρή πιθανότητα ορισμένοι εκ των επικριτών του BOL να αμφισβητήσουν τη συνταγματικότητά του στο Ανώτατο Δικαστήριο, θεωρώντας τον ως μια σοβαρή απειλή για την εθνική κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα της χώρας, αλλά και για τους χριστιανικούς πληθυσμούς που κατοικούν στο Mindanao. Από την άλλη, οι τεράστιες κοινωνικές ανισότητες στις Φιλιππίνες εξακολουθούν να υφίστανται, καθώς οι μουσουλμανικές επαρχίες του νότου παραμένουν οι φτωχότερες και οι πιο υποβαθμισμένες, ενώ η παρουσία των Μόρος σε κρατικά αξιώματα είναι εξαιρετικά περιορισμένη⁶⁷. Συν τοις άλλοις, οργανώσεις όπως η Abu Sayyaf, το BIFM και η Ομάδα Maute, δεν δείχνουν διατεθειμένες να διαπραγματευτούν με την κυβέρνηση, πράγμα το οποίο καθιστά εξαιρετικά δύσκολη τη μόνιμη εγκαθίδρυση της ειρήνης στο νότο των Φιλιππίνων⁶⁸.

67. Βλ. Wilbur Perlot-Mark Anstey, *‘Historic peace in the Philippines, but do the parties have the capacity for successful implementation?’*, Clingendael Netherlands Institute of International Relations, July 2018.

68. Βλ. *‘Pitfalls abound for Duterte’s Moro peace try’*, διαθέσιμο στο: atimes.com/article/pitfalls-abound-for-dutertes-moro-peace-try/.

Πίνακας 7: Οι Επαρχίες των Φιλιππίνων ****

Επαρχία	Πρωτεύουσα	Έκταση	Νησί
Abra	Bangued	4.165.25 km ²	Luzon
Agusan del Norte	Cabadbaran	3.546.86 km ²	Mindanao
Agusan del Sur	Prosperidad	9.989.52 km ²	Mindanao
Aklan	Kalibo	1.821.42 km ²	Visayas
Albay	Legazpi	2.575.77 km ²	Luzon
Antique	San Jose	2.729.17 km ²	Visayas
Apayao	Kabugao	4.413.35 km ²	Luzon
Aurora	Baler	3.147.32 km ²	Luzon
Basilan	Lamitan	1.327.23 km ²	Mindanao
Bataan	Balanga	1.372.98 km ²	Luzon
Batanes	Basco	219.01 km ²	Luzon
Batangas	Batangas City	3.119.72 km ²	Luzon
Benguet	La Trinidad	2.826.59 km ²	Luzon
Biliran	Naval	536.01 km ²	Visayas
Bohol	Tagbilaran	4.820.95 km ²	Visayas
Bukidnon	Malaybalay	10.498.59 km ²	Mindanao
Bulacan	Malolos	2.796.10 km ²	Luzon
Cagayan	Tuguegarao	9.295.75 km ²	Luzon
Camarines Norte	Daet	2.320.07 km ²	Luzon
Camarines Sur	Pili	5.497.03 km ²	Luzon
Camiguin	Mambajao	237.95 km ²	Mindanao
Capiz	Roxas	2.594.64 km ²	Visayas
Catanduanes	Virac	1.492.16 km ²	Luzon
Cavite	Imus City	1.574.17 km ²	Luzon
Cebu	Cebu City	5.342.00 km ²	Visayas
Compostela Valley	Nabunturan	4.479.77 km ²	Mindanao
Cotabato	Kidapawan	9.008.90 km ²	Mindanao
Davao del Norte	Tagum	3.426.97 km ²	Mindanao
Davao del Sur	Digos	4.607.59 km ²	Mindanao
Davao Occidental	Malita	2.163.45 km ²	Mindanao
Davao Oriental	Mati	5.679.64 km ²	Mindanao
Dinagat Islands	San Jose	1.036.34 km ²	Mindanao
Eastern Samar	Borongan	4.660.47 km ²	Visayas
Guimaras	Jordan	604.57 km ²	Visayas
Ifugao	Lagawe	2.628.21 km ²	Luzon
Ilocos Norte	Laoag	3.467.89 km ²	Luzon
Ilocos Sur	Vigan	2.596.00 km ²	Luzon
Iloilo	Iloilo City	5.079.17 km ²	Visayas
Isabela	Iligan	12.414.93 km ²	Luzon

**** Η κατάταξη έχει γίνει κατά αλφαβητική σειρά.

Kalinga	Tabuk	3.231.25 km ²	Luzon
La Union	San Fernando	1.497.70 km ²	Luzon
Laguna	Santa Cruz	1.917.85 km ²	Luzon
Lanao del Norte	Tubod	4.159.94 km ²	Mindanao
Lanao del Sur	Marawi	3.872.89 km ²	Mindanao
Leyte	Tacloban	6.515.05 km ²	Visayas
Maguindanao	Shariff Aguak	6.146.53 km ²	Mindanao
Marinduque	Boac	952.98 km ²	Luzon
Masbate	Masbate City	4.151.78 km ²	Luzon
Misamis Occidental	Oroquieta	2.055.22 km ²	Mindanao
Misamis Oriental	Cagayan de Oro	3.544.32 km ²	Mindanao
Mountain Province	Bontoc	2.157.38 km ²	Luzon
Negros Occidental	Bacalod	7,965.21 km ²	Visayas
Negros Oriental	Dumaguete	5.385.53 km ²	Visayas
Northern Samar	Catarman	3.692.93 km ²	Visayas
Nueva Ecija	Palayan	5.751.33 km ²	Luzon
Nueva Vizcaya	Bayombong	3.975.67 km ²	Luzon
Occidental Mindoro	Mamburao	5.865.71 km ²	Luzon
Oriental Mindoro	Calapan	4.283.38 km ²	Luzon
Palawan	Puerto Princesa	17.030.75 km ²	Luzon
Pampanga	San Fernando	2.062.47 km ²	Luzon
Pangasinan	Lingayen	5.451.01 km ²	Luzon
Quezon	Lucena	9.069.60 km ²	Luzon
Quirino	Cabarroguis	2.323.47 km ²	Luzon
Rizal	Pasig	1.191.94 km ²	Luzon
Romblon	Romblon	1.533.45 km ²	Luzon
Samar	Catbalagan	6.048.03 km ²	Visayas
Sarangani	Alabel	3.601.25 km ²	Mindanao
Siquijor	Siquijor	337.49 km ²	Visayas
Sorsogon	Sorsogon City	2.119.01 km ²	Luzon
South Cotabato	Koronadat	4.428.81 km ²	Mindanao
Southern Leyte	Maasin	1.798.61 km ²	Visayas
Sultan Kudarat	Isulan	5.298.34 km ²	Mindanao
Sulu	Jolo	1.600.40 km ²	Mindanao
Surigao del Norte	Surigao City	1.972.93 km ²	Mindanao
Surigao del Sur	Tandag	4.932.70 km ²	Mindanao
Tarlac	Tarlac City	3.053.60 km ²	Luzon
Tawi- Tawi	Bongao	1.087.40 km ²	Mindanao
Zambales	Iba	3.830.83 km ²	Luzon
Zamboanga del Norte	Dipolog	7.301.00 km ²	Mindanao
Zamboanga del Sur	Pagadian	5.914.16 km ²	Mindanao
Zamboanga Sibugay	Ipil	3.607.75 km ²	Mindanao
Metro Manila	Manila	638.55 km ²	Luzon

Πηγή: www.philippinecountry.com/provcitmun.html.

Κατάλογος Συντομογραφιών

Ελληνόγλωσσες

Α.Α.: Αριθμός Αντιτύπου

Α.Ε.: Ανώνυμη Εταιρεία

Βλ.: Βλέπε

επιμ.: Επιμέλεια

Η.Π.Α.: Ηνωμένες Πολιτείες

Αμερικής

Ι.Κ.: Ισλαμικό Κράτος

Ι.Κ.Ι.Α.: Ισλαμικό Κράτος του Ιράκ

και του Λεβάντε

Ι.Κ.Ι.Σ.: Ισλαμικό Κράτος στο Ιράκ

και στην Συρία

κ.ά.: Και άλλοι

Κ.Ε.Π.Π.Α.: Κοινή Εξωτερική

Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας

Μ.Μ.Ε.: Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

μ.Χ.: Μετά Χριστόν

μτφ.: Μετάφραση

Ο.Η.Ε.: Οργανισμός Ηνωμένων

Εθνών

ό.π.: Όπου και προηγουμένως

π.χ.: Παραδείγματος χάριν

σελ.: Σελίδα

Ξενόγλωσσες

ADG: Abu Dar Group

AFPSOCOM: Armed Forces of the Philippines Special Operations Command

ARMM: Autonomous Region in Muslim Mindanao

BARMM: Bangsamoro Autonomous Region in Muslim Mindanao

BBL: Bangsamoro Basic Law

BIFF: Bangsamoro Islamic Freedom Fighters

BIFM: Bangsamoro Islamic Freedom Movement

BMLO: Bangsa Moro Liberation Organization

BOL: Bangsamoro Organic Law

CMD: Christian Muslim Democrats

ed.: Edited

EUR: Europa

FF.AA. στο Comando Conjunto de Operaciones Especiales de las FF.AA. de Filipinas: Fuerzas Armadas de Filipinas

IDC: Interdisciplinary Center

IEEE.ES: Instituto Español de Estudios Estratégicos

IPP: Islamic Party of the Philippines

ISIS: Islamic State of Iraq and Syria

Κ στο 14K Triad: Kowloon

km²: Square kilometre/Square kilometer

M.E. στο M.E. Sharpe: Myron Emanuel

MILF: Moro Islamic Liberation Front

MIM: Mindanao Independence Movement

MSc: Master of Science

NPA: New People's Army

No.: Number

POPCEN: Census of Population

R10: Region 10

R12: Region 12

R9: Region 9

Vol.: Volume

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση και Ξενόγλωσση

Arnold, James, R., *The Moro War How America Battled A Muslim Insurgency In The Philippine Jungle 1902-1913*, New York, Bloomsburry Press, 2011.

Cockburn, Patrick, *Η Επιστροφή των Τζιχαντιστών Το Ισλαμικό Κράτος και η Νέα Εξέγερση των Σουνιτών*, Εκδόσεις Μεταίχμιο, Αθήνα, 2014.

Harish, S.P.- Chinyong Liow, Joseph., "The Philippines", στο Barry Rubin (ed.), *Guide to Islamist Movements*, (Vol.1), M.E. Sharpe, New York, 2010.

Heywood, Andrew, *Διεθνείς Σχέσεις και Πολιτική στην Παγκόσμια Εποχή*, (Μετάφραση-Επιμέλεια: Χρήστος Φραγκονικολόπουλος-Φίλιππος Προέδρου), Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, 2013.

Kohn, George, Childs, *Dictionary of Wars*, Third Edition, Checkmark Books, New York, 2007.

McCants, William, *ISIS Η Αποκάλυψη Η Ιστορία, Η Στρατηγική και το Όραμα για την Ημέρα της Κρίσης του Ισλαμικού Κράτους*, Εκδόσεις Πεδίο, Αθήνα, 2015.

Napoleoni, Loretta, *Ο Ισλαμιστικός Φοίνικας Το Ισλαμικό Κράτος και οι Γεωπολιτικές Ανακατατάξεις στη Μέση Ανατολή*, (Μετάφραση: Σώτη Τριανταφύλλου), Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, 2014.

Γώγος, Κωνσταντίνος, Χ., *Τουρκικό Πολιτικό Ισλάμ και Ισλαμιστικά Δίκτυα στη Γερμανία*, Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη, 2011.

Εγκυκλοπαίδεια Grand Larousse, Τόμος 5, Αθήνα, 2001.

Εγκυκλοπαίδεια Δομή, Τόμος 30, Εκδόσεις «Δομή» Α.Ε., Αθήνα, 2005.

Πάπυρος Larousse Το Παπυράκι, Εκδοτικός Οργανισμός Πάπυρος, Αθήνα, 2003.

Παρίσης, Ιωάννης, *Η Καθ' Ημάς Θάλασσα Γεωστρατηγική Ανάλυση της Μεσογείου*, Εκδοτικός Οίκος Α.Α. Λιβάνη, 2013.

Άρθρα και Μελέτες

“*Ansar al-Khilafah Philipines (AKP) / Islamic State Philipines (ISPH, ISISPH)*”, στο: <https://www.trackingterrorism.org/group/ansar-al-khilafah-philippines-akp-islamic-state-philippines-isph-isisph>.

“*Maute Group / Islamic State of Lanao / Daulat Ul Islamiya / Daulah Islamiyah*”, στο: trackingterrorism.org/group/maute-group-islamic-state-lanao-daulat-ul-islamiya-daulah-islamiyah.

“*14K Triad*”, στο: trackingterrorism.org/group/14-k-triad.

“*Bomb caused Philippine ferry fire*”, στο: news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/3732356.stm.

“*Duterte signs law to create Islamic autonomous region*”, στο: asia.nikkei.com/Politics/Duterte-signs-law-to-create-Islamic-autonomous-region.

“*FAST FACTS: What you should know about the Maute Group*”, στο: rappler.com/newsbreak/iq/170772-fast-facts-maute-group.

“*Philippines Doubles Bounty for Top IS-linked Militant*”, στο: www.benarnews.org/english/news/philippine/militant-bounty.

“*Philippines officially recognizes Daesh role in south*”, στο: aa.com.tr/en/asia-pacific/philippines-officially-recognizes-daesh-role-in-south.

“*Pitfalls abound for Duterte’s Moro peace try*”, στο: atimes.com/article/pitfalls-abound-for-dutertes-moro-peace-try/.

“*Religious Beliefs in the Philippines*”, στο: www.worldatlas.com/articles/religious-beliefs-in-the-philippines.html.

“*Bangsamoro Islamic Freedom Fighters*”, στο: web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/601.

Factsheet on Islam in Mindanao based on 2015 POPCEN, Philippines Statistics Authority.

Gómez-Aguado, Alfonso Casasola, *‘La Influencia del Grupo Terrorista Abu Sayyaf en el Territorio de Filipinas’*, Boletín de Información, número 319.

González Francisco, Luis Antonio, *‘Filipinas: Dar Al-Harb (morada de la guerra). Militancia islamista y terrorismo yihadista’* στο *‘Grupos radicales de carácter violento en Subcontiniente Indio y Sureste Asiático’*, Documento de Investigación, IEEEE.ES, 10/2017.

Iacovou, Christos, *‘From MNLF to Abu Sayyaf: The Radicalization of Islam in the Philippines’*, IDC Herzliya, 11/7/2000.

Meisburger, Tim, *‘Developing Political Parties in the Bangsamoro an Assessment of Needs and Opportunities’*, The Asia Foundation, March 2014.

Oliveros, Renato, *‘Moro-Christian Coexistence and Conflict in the Philippines’*, Temple University, Philadelphia, Pennsylvania.

Palacián de Inza, Bianca, *‘Abu Sayyaf: La Pequeña Gran Amenaza Terrorista en Filipinas’*, Documento Análisis, IEEEE.ES, 34/2012, Agosto de 2012.

Palacián de Inza, Blanca, *‘El Proceso de Paz del Conflicto del Sur de Filipinas’*, Documento Informativo, IEEEE.ES, 45/2012, 18/7/2012.

Pandya, Amit - Laipson, Ellen, *‘Islam and Politics Renewal and Resistance in the Muslim World’*, Stimson Center, New York, 2009.

Perlot, Wilbur - Anstey, Mark, *‘Historic peace in the Philippines, but do the parties have the capacity for successful implementation?’*, Clingendael Netherlands Institute of International Relations, July 2018.

Πρωτόπαπας, Γιώργος, Ξ., *«Το ISIS έτοιμο για νέο Χαλιφάτο στις Φιλιππίνες»*, Άμυνα & Διπλωματία, Τεύχος 322, Δεκέμβριος 2018, Αθήνα: Expansion Consulting.

Διαδικτυακοί Τόποι

www.philippinecountry.com/provcitmun.html.

www.lawphil.net/statutes/repacts/ra2001.

www.worlddata.info/asia/philippines/terrorism.php.

www.mapsland.com/asia/philippines/detailed-regions-map-of-philippines.

www.benarnews.org.

www.trackingterrorism.org.

www.quora.com.

www.state.gov.

www.researchgate.net/publication/271301623Muslim_Population_in_Asia.

www.eur-lex.europa.eu/summary/glossary/foreign_security_policy.